

V konečném důsledku by mohlo dojít ke změnám v rozložení hospodářského a vědeckého potenciálu v celosvětovém měřítku. Pro Evropu se jedná o zásadní výzvu.

3.5.3 Internet věcí představuje sloučení fyzického a digitálního, reálného a virtuálního světa. Inteligentní předměty (smart objects) se zcela oprávněně začleňují do všudypřítomné sítě (ubiquitous network) a budou v ní zaujímat mnohem promi-

nentnější postavení než v humanistické účastnické síti WEB2, jež se rozplyne v této rozšířené síti vyšší úrovně.

3.5.4 S novou sítí jsou spojeny problémy správního druhu, způsobené jejími rozměry, novým obsahem, požadavky na přidělování jmen týkající se stovek miliard jmen, používání celosvětových norem atd. V současnosti podléhají RFID soukromým standardům a obchodním vztahům s EPCglobal. Prospívá však tento stav plnému rozvoji internetu budoucnosti?

V Bruselu dne 18. září 2008

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o tvůrčím obsahu online na jednotném trhu

KOM(2007) 836 v konečném znění

(2009/C 77/16)

Dne 3. ledna 2008 se Evropská komise, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o tvůrčím obsahu online na jednotném trhu.

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 16. července 2008. Zpravodajem byl pan RETUREAU.

Na 447. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 17. a 18. září 2008 (jednání dne 18. září 2008), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 115 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Práva spotřebitele

1.1.1 EHSV podporuje, aby byla zaručena vysoká úroveň ochrany spotřebitele. Za tímto účelem s napětím očekává vypracování průvodce pro spotřebitele a uživatele služeb informační společnosti.

1.1.2 Tento průvodce by se měl podle názoru EHSV zabývat alespoň těmito body:

- neutralitou internetu, aby měl spotřebitel větší možnost volby,
- zajištěním přiměřené úrovně ochrany osobních údajů, jakož i vysoké bezpečnosti elektronického prostředí,
- usnadněním tvorby dobrovolných norem a značek důvěry pro elektronický obchod,

— uplatněním práv spotřebitele v digitálním prostředí, přičemž by měl upřesnit přístupová práva, univerzální službu, jakož i ochranu před nekalými obchodními praktikami,

— stanovením kritérií kvality online služeb,

— zavedením evropského online formuláře, který by byl jednoduchý a s jehož pomocí by bylo možno upozornit na podvodné chování,

— systémem mimosoudního řešení sporů online.

1.2 Interoperabilita

1.2.1 EHSV zdůrazňuje, že interoperabilita představuje zásadní ekonomický faktor. Dále konstatuje, že pro její usnadnění mají stěžejní význam otevřené normy, které pomáhají zvyšovat bezpečnost a spolehlivost.

1.2.2 Stále nedostatečná interoperabilita omezuje přístup evropských občanů k technickému vybavení, ke službám a k obsahu; musejí kvůli ní platit vyšší ceny a zároveň mají omezenou možnost volby tohoto vybavení. Musejí využívat různých nestandardních řešení, neboť určité zúčastněné strany využívají zbytečných technických rozdílů k vytváření monopolních trhů.

1.2.3 Výbor považuje nápad zavést systémy pro správu digitálních práv⁽¹⁾, které by byly kompatibilní v rámci celé EU, za dobrý pouze zdánlivě, neboť způsobuje více problémů, než jich řeší, a mohl by vést k vyloučení některých tvůrců z rozšiřování online. Trh s obsahem je navíc globální, jak ukazuje rozdělení do pásem, které omezuje svobodu uživatelů.

1.3 Výbor se domnívá, že více méně zastaralé zdanění všech možných digitálních nosičů či paměťových zařízení, které je v jednotlivých členských státech velmi odlišné, vede k závažnému narušení trhu.

1.4 Trestní opatření a výjimečné postupy, s nimiž ve Francii počítá návrh zákona Denise Olivennese, daleko přesahují požadavky WTO obsažené v dohodě, jež byla v roce 1994 podepsána v Marrákeši. Jak je uvedeno v rozsudku Evropského soudního dvora ve věci Promusicae, při výběru prostředků, jež mohou být použity k vymáhání dodržování autorského práva, musí být zachována zásada přiměřenosti a je zapotřebí nalézt uspokojivou rovnováhu mezi dotčenými právy, svobodami a zájmy.

1.5 Z tohoto důvodu EHSV očekává s napětím doporučení ohledně tvůrčího obsahu online, které má Komise v plánu vypracovat, aby se konkrétně vyjádřil k průhlednosti (označování) a k novým způsobům stanovování a řízení digitálních práv na evropské úrovni, k pobídkám a podpoře inovačních opatření na šíření tvůrčího obsahu online, stejně jako k hledání účinných prostředků, které by učinily přítrž nelegálnímu kopírování pro obchodní účely a všem ostatním způsobům vykrádání myšlenek.

2. Návrhy Komise

2.1 Hlavní aspekty sdělení a otázek Komise jsou zaměřeny na:

- regulaci a harmonizaci evropského trhu s tvůrčím obsahem online,
- evropské autorské právo a práva s ním související, licence pro více teritorií, lepší ochranu práv literárního a uměleckého vlastnictví,
- evropské interoperabilní systémy pro správu digitálních práv v závislosti na typu nosiče, především pro obsah online,
- zajištění bezpečnosti komunikace a finančních operací, boj proti pirátství a podvodům s cílem posílit důvěru v digitální hospodářství a umožnit rozvoj služeb online,

⁽¹⁾ Systémy pro správu digitálních práv (Digital Rights Management, „politicky korektní“ výraz, kterým se označují softwarová či technická zařízení zabírající kopírování).

— největším problémem budou v budoucnu určitě otázky týkající se kopírování pro osobní potřebu, které jsou v Evropě předmětem celé řady polemik; právní úprava této problematiky je totiž v jednotlivých členských státech EU velmi různá.

2.2 Podle 41stránkového pracovního dokumentu, který připravily útvary Komise a jež byl vydán pouze v angličtině⁽²⁾ a odděleně od zmíněného sdělení, vzhledem k přeshraniční povaze komunikace online a novým obchodním modelům, které vyžadují nové technologie, by politiky EU měly být zaměřeny na podporu a rychlé rozšiřování těchto nových modelů, aby obsah a znalosti mohly být rozšiřovány online. Pojem „tvůrčí obsah distribuovaný online“ označuje obsah a služby, jako jsou audiovizuální média online (film, televize, hudba a rozhlas), hry online, publikování online, online vzdělávací obsah, jakož i obsah vytvářený uživatelem (sociální sítě, blogy atd.).

2.3 Hlavním cílem, který byl potvrzen již ve sdělení i2010⁽³⁾, je vytvořit jednotný evropský informační prostor. Problémy, jež se vyskytly, stále přetrvávají, i když technologické platformy na šíření jsou stále různorodější a širší.

2.4 Pokud jde o problém důvěry v digitální hospodářství, neustále se opakuje otázka interoperability mezi hardwarem, službami a platformami. Někteří se přitom domnívají, že kriminalizace systémů pro výměnu souborů, jako je „peer to peer“ (P2P) či „Bit Torrent“, a zavádění velmi přísných opatření na ochranu práv duševního vlastnictví vytváří ovzduší nedůvěry, a to tím spíše, že prudký rozvoj obsahu vytvářeného uživateli, který dává jejich úloze v digitálním hospodářství nový rozměr, přináší určité výzvy pro veřejné politiky v řadě oblastí, jako například důvěrnost a bezpečnost.

2.5 Organizace na ochranu spotřebitele ostře kritizují používání systémů DRM, neboť se domnívají, že omezují základní práva spotřebitele. Představují také riziko pro ochranu údajů a jejich obsluhu je pro uživatele obtížná. Nicméně někteří představitelé průmyslu je obhajují a zdůrazňují, že za problémy s interoperabilitou mohou výrobci hardwaru a vývojáři softwaru.

2.6 V rámci celosvětového trhu čelí provozovatelé vnitrostátních trhů potížím, jež způsobuje množství různých jazyků a omezenost některých trhů, jakož i rozdílnost vnitrostátních pravidel týkajících se licencí. Poskytovatelé připojení k internetu podporují licence a nařízení pro více teritorií, ale ostatní průmyslová odvětví jsou spíše proti. Vnitrostátní licence by umožnily, aby autoři byli lépe odměňováni, nicméně značný počet orgánů zodpovědných za výběr licenčních poplatků působí na území několika států. Hudební organizace a mobilní operátoři navíc chtějí, aby byl postup vybírání poplatků zjednodušen.

⁽²⁾ PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE (KOM (2007) 836 v konečném znění – SEC(2007) 1710), vydán v Bruselu dne 3. ledna 2008.

⁽³⁾ „i2010 – evropská informační společnost pro růst a zaměstnanost“ (KOM(2005) 229 v konečném znění).

2.7 Poskytovatelé připojení k internetu dále kritizují odlišnost systémů vybírání poplatků za kopírování pro osobní potřebu, které představují stále větší zátěž a jsou čím dál tím složitější, a výši těchto poplatků a pochybují také o jejich přínosu vzhledem k využívání systémů DRM.

2.8 Nedostatek obsahu vhodného pro šíření online, roztržitost trhu a rozmanitost smluv uzavřených na různé druhy provozování jsou příčinou toho, že je velice obtížné rychle zveřejňovat díla online, a představují závažnou překážku rozvoje služeb.

2.9 Pracovní dokument Komise zohledňuje výsledky dvou konzultací a ukazuje celou škálu postojů různých zúčastněných stran. Komise by nicméně ráda pokročila s (kontroverzními) otázkami licencí pro více teritorií a evropského autorského práva, a především se všeobecným využíváním interoperabilních systémů DRM. Ráda by dosáhla vytvoření skutečného evropského trhu, který by odrážel rozmanitost kultur.

2.10 Cílem je zajistit, aby evropský trh s obsahem online (hudba, film, hry atd.) zaznamenal do roku 2010 čtyřnásobný nárůst a aby jeho obrát ve srovnání s rokem 2005, kdy činil 1,8 miliard eur, vzrostl na 8,3 miliardy eur.

3. Přípomínky

3.1 Výbor si je plně vědom skutečnosti, že internet umožňuje digitálně nabývat či rozšiřovat zboží a služby za pomoci metod, které porušují právní ochranu nehmotných statků autorů a distributorů tvůrčího obsahu online, a dále si je vědom skutečnosti, že je narušováno soukromí a že jsou rozvíjeny nové formy podvodů páchaných na podnicích a soukromých osobách.

3.2 Nejčastějším typem díla, které je nelegálně v oběhu, je moderní hudba, a stále častěji i audiovizuální díla a software všeho druhu. Tento fenomén nabyl rozsáhlých rozměrů v době, kdy distributoři nenabízeli žádný obchodní model, který by bral v potaz nové možnosti porušování právní ochrany nehmotných statků. Rovněž bylo zapotřebí vychovávat mladé lidi ke správnému využívání internetu. Toto vzdělávání však nezajistila žádná instituce, a jeho úroveň je tedy stále naprosto nedostatečná.

3.3 První reakce byly někdy až přemrštěné a občas také, i když vzácně, laxní. Distributoři všeobecně zavedli opatření na ochranu proti kopírování (takzvané „systémy pro správu digitálních práv“) a zároveň začali požadovat finanční odškodnění pro vlastníky práv a velmi odrazující trestní opatření, která jsou však vzhledem k rozsahu podvodů v praxi nepoužitelná, s výjimkou případů hromadných padělků především z východní Evropy a z Asie. Určitý počet osob byl přistižen při činu, aby posloužily jako výstraha, nicméně není možné určit, do jaké míry jsou tyto případy skutečně odstrašující, neboť nebylo provedeno nezávislé šetření a chybí reálné údaje o výši ztrát způsobených paděláním.

3.4 Výbor je však poněkud překvapen návrhem Komise vytvořit „evropské“ interoperabilní systémy DRM pro obsah rozšiřovaný online. V případě hudby jsou totiž již miliony titulů k dispozici na komerčních portálech, které nejsou vybaveny systémy DRM jejich provoz má být postupem času ukončen. Distribuční firmy vyvíjejí různé systémy distribuce pro obsah

tohoto druhu, včetně možnosti přímého poslechu bez registrace či zvláštního předplatného, které umožňují zdarma stahovat určitý počet děl, výměnou za „povinné“ shlédnutí reklamy atd.

3.5 Prostředky fyzické ochrany přenosných nosičů, či dokonce terminálů, jsou dnes považovány spíše za překážky „správného využívání“ než za účinnou ochranu proti pirátství. Mohou vést také k vertikální integraci (internetové stránky, proprietární kódování prováděné větším či menším zhoršením kvality, předepsané přehrávače: distribuční systémy firmy Apple s kódováním AAC a přehrávače iPod či iPhone), která představuje systém narušující hospodářskou soutěž. Častou ochranou, především softwaru, her nebo některých internetových publikací, je digitální klíč sloužící k odblokování přístupu, který zákazník obdrží po úhradě zboží nebo předplatného na určitou dobu: tento systém je dostatečně účinný a již velmi rozšířený.

3.6 Integrované digitální interoperabilní systémy DRM jsou podle mínění Výboru v praxi již zastaralé. Určitě by bylo vhodné pozorně sledovat vývoj v různých odvětvích trhu s obsahem online, který, jak se zdá, přeje ochraně autorských práv a práv s nimi souvisejících, zejména na základě přiměřených kodexů chování a realistických obchodních modelů (*), spíše než tuto přechodnou situaci, která se rychle mění, zablokovat nějakou evropskou iniciativou.

3.7 Pokud jde o autorská práva a práva s nimi související, stávající mezinárodní dohody a úmluvy obecně představují společný právní základ jak pro členské státy, tak pro vztahy se třetími zeměmi. Navzdory právu Společenství však v praxi přetrvávají rozdíly. Díky návrhu „evropského autorského práva“ pro vnitřní trh by tak tato práva automaticky požívala ochrany ve všech členských státech, jakmile by je jeden z těchto států uznal, a byla by zaručena jednotná ochrana.

3.8 V době internetu a znalostní společnosti je nezbytné nalézt skutečnou rovnováhu mezi obecným zájmem a zájmy soukromými. Autoři a distributoři musejí být spravedlivě odměňováni. Čtenáři či posluchači a uživatelé musejí mít možnost rozumně využívat legálně nabytý obsah pro soukromé účely, v rámci veřejných čítáren či při vzdělávání poskytovaném na různém stupni vzdělávacích institucí.

3.9 Je třeba poznamenat, že v řadě států existuje přísné trestní právo, jež chrání autorská práva a stanovuje přehnané tresty pro osoby, které tuto činnost vykonávají jen pro vlastní potřebu, přičemž práva na soukromé využívání a kopírování byla omezena. Na druhou stranu, policejní metody zaměřené na poskytovatele internetového připojení, které mohou být užitečné pro boj proti terorismu, se zdají nepřiměřené a v právním rámci, který je jednostranně nakloněný distributorům, mohou

(* Skutečnost, že na internetu se prodává hudba za stejnou cenu, za jakou je prodávána v obchodech na CD nosičích, vede k nadměrnému zisku pro distributory, což nepomáhá hledání realistických modelů, jež by zohlednily skutečnou pořizovací cenu a přiměřený obchodní zisk.

porušovat právo na soukromí. Je možné, že tento typ právních předpisů bude nakonec napaden před Evropským soudem pro lidská práva ve Štrasburku, jenž dohlíží na ochranu soukromí. Pokud jde o Evropský soudní dvůr v Lucemburku, ten vyzývá k dodržování zásady přiměřenosti a ke hledání rovnováhy mezi různými dotčenými právy (rozsudek ve věci *Promusicae*).

3.10 Kromě toho některé státy, často ty stejné, vybírají z každého typu digitálního nosiče nějakou daň, neboť je považují za nástroje pro pirátskou výrobu, nehledě na to, k jakému účelu jsou určeny. Přestože je tato daň často označována jako „poplatek za kopírování pro osobní potřebu“, ve skutečnosti představuje značné příjmy, jejichž rozdělování není často ani zdaleka průhledné. Tento přístup, který veškeré kopírování pro soukromou či „správnou“ potřebu považuje za porušení autorských práv a práv s nimi souvisejících, je obzvláště neúnosný pro početné uživatele informačních a komunikačních technologií (tj. pro převážnou většinu) a pro podniky, které je využívají k jiným účelům, než pro kopírování písniček a her. Přinejmenším by tyto poplatky by měly být mírné a měly by odpovídat skutečným nákladům na uložení digitálních dat (například procentní podíl z prodejní ceny nosiče vydělený celkovou kapacitou v gigabytech), neboť mezi různými nosiči existují podstatné rozdíly.

3.11 Je třeba respektovat práva různých zúčastněných stran, je však zapotřebí postupovat v souladu s platnými směrnici a podle zásady přiměřenosti, jak jasně vyjádřil Evropský soudní dvůr ve svém rozsudku ve věci *Promusicae* ⁽³⁾.

4. Doplňující připomínky Výboru

4.1 Výbor sdílí názor, že interoperability jako nezbytné podmínky volné hospodářské soutěže je možné dosáhnout pouze za předpokladu, že spotřebitel má možnost vlastní volby,

⁽³⁾ ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu) ze dne 29. ledna 2008 ve věci C-275/06, jejímž předmětem byla žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.

Soudní dvůr (velký senát) právoplatně rozhodl, že:

„Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu), směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (směrnice o soukromí a elektronických komunikacích) neukládají členským státům, aby v takové situaci, jako je situace ve věci v původním řízení, stanovily povinnost sdělit osobní údaje za účelem zajištění účinné ochrany autorského práva v rámci občanskoprávního řízení. Právo Společenství však po uvedených státech požaduje, aby při provádění těchto směrnic dbaly na to, aby se opíraly o výklad těchto směrnic, který umožní zajistit spravedlivou rovnováhu mezi jednotlivými základními právy chráněnými právním řádem Společenství. Dále je nutné, aby při plnění opatření, která tyto směrnice provedla ve vnitrostátním právním řádu, orgány a soudy členských států nejen vykládaly své vnitrostátní právo v souladu s těmito směrnici, ale rovněž, aby se neopíraly o takový jejich výklad, který by byl v rozporu s danými základními právy nebo s jinými obecnými zásadami práva Společenství, jako je zásada přiměřenosti.“

pokud jde o nástroj k prohlížení děl v jeho vlastnictví. Jediným řešením tedy je, aby díla byla vyhotovena v otevřených formátech, dostupných pro všechny. Všechny systémy DRM přitom automaticky znemožňují prohlížení díla jakýmkoli hardwarem či softwarem, který nemá explicitní autorizaci vydavatele DRM. Tajemství DRM spočívá v uzavřenosti formátů, jejichž technické specifikace nejsou veřejně přístupné. Systémy, které nemají autorizaci a certifikaci vydavatele DRM, jsou tudíž naprosto vyloučeny z hospodářské soutěže. Kromě toho k dnešnímu dni neexistuje systém DRM, který by používal otevřený formát. Toto řešení by předpokládalo zavedení složitých systémů křížových licencí a někteří tvůrci by mohli být vyloučeni z trhu např. v důsledku toho, že nepoužívají DRM. Celé jedno odvětví digitální tvorby, do kterého spadají vědecké ústavy a výzkumná střediska, univerzity, svobodný software či tvorba pod alternativními licencemi, by mohlo být vyloučeno z trhu, který povoluje pouze komerční obsah. To by jistě nebylo v souladu se zásadami informační a znalostní společnosti, v jejímž čele chce Evropa stát.

4.2 Žádná z těchto hypotéz není dostačující např. pro dovoz děl a obsahů pocházejících z třetích zemí do Evropy a pro vývoz mimo náš kontinent. Každý evropský systém DRM by tedy musel být kompatibilní také se systémy DRM na vnějších trzích, jež jsou v audio-vizuálním odvětví často mnohem aktivnější. DRM představují otevřené dveře pro antikonkurenční postoje a pokusy o vertikální integraci v multimediálním odvětví. Tento problém ilustruje případ iTunes společnosti Apple, který používá systém DRM a proprietární kód, jež v praxi nutí uživatele používat přehrávač iPod nebo iPhone.

4.3 Bude-li uvolněno pouze API (Application programming interface, rozhraní pro programování aplikací) určitého systému DRM, a nikoli celý jeho zdrojový kód – k čemuž by někteří poskytovatelé mohli silně inklinovat – bude vždy existovat riziko, že skutečná interoperabilita nebude možná.

4.4 Piráti dokážou velmi rychle obejít nebo věrně reprodukovat jakýkoli ochranný systém, a to do té míry, že poskytovatelé obsahu již nedůvěřují systémům DRM a hledají nové komerční distribuční modely, jako je paušální předplatné, volný poslech, avšak získání díla za poplatek, zařazení reklamy apod. Bylo by zapotřebí důvěřovat trhu, namísto spěšné regulace a zmatku, jako tomu bylo v případě Francie, kde jeden text stíhá druhý a plodí protichůdnou judikaturu. Lobbismus „velké pětky“ (pět největších světových firem, jež dominují hudebnímu průmyslu; na poli audiovizuálních médií je jich šest až sedm) byl dosud hlavním důvodem některých zemí ke zrušení práva na vlastní kopii a kriminalizaci výměny souborů mezi soukromými osobami. Nejnovější návrh francouzského zákona se rovněž vrhá do této slepé uličky přehnané represe.

4.5 Jak Výbor zdůraznil ve svých předcházejících stanoviscích, trestní právo by mělo být použito pouze v případě padělání za účelem zisku (výroba a distribuce, v některých případech prostřednictvím mafii); v některých členských státech je velmi snadné získat padělky programů či hudebních a audiovizuálních nahrávek, a to i na tržišti; část padělků vzniká v Evropě, avšak

většina kopií pochází z Asie. Právě na tyto padělky v masivním rozsahu za účelem zisku bychom se měli prioritně zaměřit a trestat je, a dále též rozvíjet policejní a soudní spolupráci s cílem eliminovat mezinárodní kriminální síť.

4.6 Pokud jde o sdílení souborů, zvláště u dospívajících by přednostně měl být kladen důraz na informovanost o nutnosti spravedlivé odměny pro autory a výrobce za jejich práci (především pro autory, kteří často mají pouze skromný podíl z prodejní ceny) a na občanskou výchovu.

4.7 Každá rozsáhlá výměna souborů není nutně výměnou souborů chráněných nehmotnými finančními právy. Může se jednat o výměny a bezplatná zveřejnění obsahů různého typu (závěry vědecké činnosti, díla podléhající licencím, které neomezuji pořizování kopií nebo šíření).

4.8 Přesto má podle návrhu zákona, který je právě projednáván ve Francii, celá síť podléhat doзору a dlouhodobému uchování osobních údajů uživatelů internetu. Tyto údaje by měly být přístupné představitelům velkých firem, zatímco při případném zavedení takového systému by právo přístupu k těmto údajům měly mít výhradně orgány veřejné moci disponující soudním příkazem.

4.9 Právo na vlastní kopii se stává výjimkou podléhající závažným omezením složitých „smluv“ poskytovatelů obsahu, jež jsou jen stěží srozumitelné a v rozporu s impulzivním nákupním chováním, které je časté u části spotřebitelů.

4.10 Z této přehnané zákonné ochrany mají v praxi prospěch pouze profesionální autoři a distributoři; individuální výrobci obsahů, umělci dosud neznámí široké veřejnosti a uživatelé alternativních licencí (GPL, LGPL, creative commons atd. – existuje jich na padesát různých typů) se neteší žádné zvláštní ochraně, přestože tyto licence podléhají autorským právům a nejsou nutně bezplatné; ti by nejprve museli u soudu vznést stížnost na padělání, což by vytvořilo velmi nerovné postavení před zákonem mezi nadnárodními distributory a malými podniky či soukromými osobami.

4.11 Výbor se tudíž domnívá, že hlavní zásadou právních předpisů musí být zajištění ochrany spotřebitelů jednajících v dobré víře, a také spravedlivé odměny autorům za jejich práci.

4.12 Ustanovení omezující použití legálně nabyté licence a přístup k osobním údajům pro představitele velkých firem jsou v rozporu se sledovanými cíli, neboť komerčně zaměřené padělatelé dokáží překonat všechny technické překážky a skrýt své stopy v síti; kontrolovat tedy bude možné pouze legální či nelegální neziskové výměny dat mezi uživateli internetu, byť řada těchto výměn je nelegálních a je třeba proti nim bojovat pro-

středky odpovídajícími jejich masové povaze. Tento problém nevyřeší pár exemplárních odsouzení či reklama, jejímž cílem je odradit některé uživatele internetu, neboť riziko odhalení je statisticky velmi nízké a neznepokojí např. dospívající, kteří si nejsou vědomi újmy, již působí svým oblíbeným autorům.

4.13 Dlouhodobé uchování osobních údajů všech uživatelů u poskytovatelů připojení k internetu představuje samo o sobě závažné narušení soukromí uživatelů internetu; je skutečně nezbytné k tomu, aby byla dodržována autorská práva a práva s nimi související, nebo jde o nepřiměřené opatření vzhledem ke sledovanému cíli? Jsou tato práva tak absolutní, že vyžadují trvalý dozor nad soukromím všech uživatelů internetu?

4.14 Takto uchované údaje mohou případně sloužit k boji proti terorismu; uživatelé internetu však musejí mít v každém případě právní záruky důvěrnosti jejich připojení, jež by však mohly být odebrány v obecném zájmu, a to orgánem veřejné moci disponujícím řádným pověřením s přesně stanoveným cílem omezeným formulací soudního příkazu.

4.15 Některé typy použití údajů lze obecně povolit pro účely zjištění a analýzy, a to za určitých podmínek, zejména anonymity. Naopak by mělo být zakázáno přiřazování souborů se jmény, sběr jmenovitých údajů pro účely sestavování profilů zaměřených na účinnost reklamy a jejich uchování a přiřazování k seznamům klíčových slov zadaných do vyhledávačů a další již používané praktiky, jejichž cílem je především prospěch velkých firem a jež také narušují soukromí občanů.

4.16 V řadě zemí jsou uvaleny daně na všechny datové nosiče, ať již pevné či mobilní, a to výlučně ve prospěch držitelů práv (především k audiovizuálním obsahům), včetně nosičů, jež nejsou určeny k těmto typům použití; tento systém považuje každého uživatele jakéhokoli digitálního nosiče za potenciálního piráta. Některé kategorie uživatelů by měly být od této daně osvobozeny, zejména podniky. Naopak by bylo možno uvalit daň na poskytovatele širokopásmového připojení, kteří své síť postavili na nelegálním použití, jež bylo v některých případech možné, a to relativně nízkou sazbou, avšak vázanou na intenzitu využití pásma mezi soukromými uživateli; výnos z této daně by přispěl organizacím spravujícím autorská práva a k podpoře nových obsahů. Státy by však nesměly přesouvat příjmy z těchto daní či jejich část ve svůj prospěch, vyjma výdajů na výběr a přerozdělení.

4.17 Měli bychom následovat příklady správy práv využívané ve skandinávských zemích, zejména ve Švédsku, spíše než řadu francouzských předpisů a návrhů, které jsou nevyrovnané a nepřesvědčivé, pokud se jedná o podporu mladých tvůrců obsahu a malých a středních podniků.

4.18 Po období záruky výlučných práv v rozumné délce by mohl nastoupit určitý globální systém, jako je tomu ve Švédsku.

4.19 Výbor již ve stanovisku k návrhu směrnice o ochraně „práv duševního vlastnictví“ (průmyslové vlastnictví, literární a umělecké vlastnictví a další související práva či práva ad hoc uznávaná a chráněná v Unii) vyzval k rozhodnému, avšak přiměřenému boji proti padělkům komerční povahy.

4.20 WTO pak v Dohodě o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) varovala před případným zneužitím ze strany držitelů práv, kteří by mohli omezit hospodářskou soutěž či postupovat v rozporu s obecným zájmem.

4.21 „Cíle: Ochrana a dodržování práv k duševnímu vlastnictví by měly přispět k podpoře technických inovací a k převodu a rozšiřování technologie, ke vzájemným výhodám výrobců a uživatelů technických znalostí způsobem, přispívajícím

k sociálnímu a ekonomickému blahobytu a k rovnováze práv a povinností“.

4.22 „Zásady: ... 2. Za předpokladu, že budou v souladu s ustanoveními této Dohody, mohou být nezbytná ta přiměřená opatření, která zamezí zneužití práv k duševnímu vlastnictví ze strany majitelů práv nebo uchýlování se k praktikám, které nevhodně omezují obchod nebo nepříznivě ovlivňují mezinárodní převod technologie“.

4.23 Dřívější připomínky Výboru, uvedené již ve stanovisku Výboru ze dne 29. října 2003 ⁽⁶⁾ k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o opatřeních a postupech zaměřených na dodržování práv duševního vlastnictví, jsou v souladu především s cíli Dohody TRIPS (článek 7) a jejími zásadami (čl. 8 odst. 2), jež by měly být zařazeny mezi body odůvodnění směrnice, neboť případné sankce nelze zcela oddělit od hmotného práva a nelze pominout ani možná zneužití práv ze strany držitelů práv duševního vlastnictví ⁽⁷⁾.

V Bruselu dne 18. září 2008

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 32, 5.2.2004, s. 15.

⁽⁷⁾ Dohoda TRIPS, jež je zařazena v příloze 1 C Dohody o zřízení Světové obchodní organizace, podepsané v Marrákeši dne 15. dubna 1994 a schválené rozhodnutím Rady ze dne 22. prosince 1994 o uzavření dohod jménem Evropského společenství s ohledem na oblasti, které jsou v jeho pravomoci, v rámci Uruguayského kola mnohostranných jednání (94/800/ES) (Úř. věst. L 336, s. 1), nese název „Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví“. V této části se v čl. 41 odst. 1 uvádí: „Členové zajistí, aby jejich právní řád zahrnoval řízení k dodržování práv, uvedená v této části způsobem, umožňujícím účinné kroky vůči jakémukoli porušování práv k duševnímu vlastnictví, upravených touto Dohodou, včetně urychlených opatření k nápravě, která by zabránila porušování a opatření, která mají odrazující účinek vůči dalšímu porušování. Tato řízení budou uplatňována způsobem, který vyloučí vytváření překážek proti oprávněnému obchodu a poskytne ochranu proti jejich zneužití“.